

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/77/2017
Identifikačné číslo spisu: 1015201640
Dátum vydania rozhodnutia: 27.02.2019
Meno a priezvisko: Mgr. Viliam Pohančeník
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1015201640.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Viliama Pohančeníka a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Viery Nevedelovej, v právnej veci navrhovateľa: U. P. E., nar. XX.XX.XXXX, X.C. B. XX, V., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 05.05.2015 o invalidnom dôchodku, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 10Sd/111/2015-38 zo dňa 30.05.2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 10Sd/111/2015-38 zo dňa 30.05.2017 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 10Sd/111/2015-38 zo dňa 30.05.2017 potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 05.05.2015 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie odporkyne“), ktorým odporkyňa podľa § 73, § 112 ods. 4 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) zvýšila navrhovateľovi sumu invalidného dôchodku od 19.02.2015 na 374,90 eur mesačne z dôvodu, že podľa záveru posudkového lekára Sociálnej poisťovne, pobočky Bratislava zo dňa 17.03.2015 je jeho miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou 60 %. Účastníkom nepriznal náhradu trov konania. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľa a odporkyne a oboznámil sa s lekáorskými posudkami posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Bratislava zo dňa 17.03.2015 a 16.06.2015 ako aj s posudkom posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie zo dňa 24.09.2015 a 15.12.2016. Navrhovateľ na pojednávaní uviedol, že nie je spokojný so záverom posudkového lekára, ktorý mu určil mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou 60 %. Žiadal, aby krajský súd zaviazal odporkyňu na uzavretie pracovnej zmluvy s ním, aby jej nadriadení pracovníci posúdili, že nie je schopný vykonávať prácu. Zástupkyňa odporkyne vzhľadom na zhodné posúdenie zdravotného stavu navrhovateľa posudkovými lekármi žiadala napadnuté

rozhodnutie ako vecne správne potvrdiť. Posudkoví lekári sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Bratislava ako aj posudkoví lekári Sociálnej poisťovne, ústredia vo svojich posudkoch zohľadnili všetky navrhovateľom uvádzané ťažkosti a vysporiadali sa s lekáorskými nálezmi nachádzajúcimi sa v jeho zdravotnej dokumentácii. Zhodne určili, že rozhodujúcim zdravotným postihnutím u navrhovateľa sú choroby podporného a pohybového aparátu, postihnutie končatín, strata úchopovej schopnosti ruky, na nedominantnej, podľa kapitoly XV, oddiel G, položka 28, písm. a/ prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z., kde mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť stanovili na 50 %. Pre iné zdravotné postihnutie (bolesti chrbta) zvýšili percentuálnu mieru o 10 %, takže celková miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je 60 %. U navrhovateľa invalidita trvá naďalej od 19.02.2015, t. j. dňom podania žiadosti navrhovateľa o opätovné prehodnotenie jeho zdravotného stavu kvôli jeho zhoršeniu. Ostatné zdravotné postihnutia dokumentované odbornými lekáorskými nálezmi nie sú takého charakteru ani závažnosti, aby podmieňovali ďalšie zvýšenie miery poklesu. K návrhu navrhovateľa, aby súd zaviazal odporkyňu na uzavretie pracovnej zmluvy s ním, krajský súd uviedol, že uzavretie pracovnej zmluvy navrhovateľa u odporkyňu nie je predmetom tohto konania a nie je dôvod riešiť jeho pracovný pomer v tomto konaní. V danej veci sa rieši len napadnuté rozhodnutie odporkyne. Zistenia posudkových lekárov neboli spochybnené ani v súdnom konaní. Závery posudkov posudkových lekárov sú odborné, presvedčivé, náležité zdôvodnené a krajský súd nezistil rozpor medzi ich závermi a zisteným skutočným stavom. Ďalej krajský súd uviedol, že napadnutým rozhodnutím odporkyne bol navrhovateľovi podľa § 73, § 112 ods. 4 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. zvýšený invalidný dôchodok na sumu 374,90 eur mesačne od 19.02.2015, pričom od 19.02.2015 má 60 % pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Suma invalidného dôchodku mu bola určená podľa § 73 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok, ku ktorému sa pripočíta obdobie od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku, aktuálnej dôchodkovej hodnoty a percentuálneho poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Suma invalidného dôchodku je 372,20 eur mesačne. K tejto sume invalidného dôchodku patrí suma zvýšenia 2,70 eur mesačne, ktorá patrila k vyplácanému invalidnému dôchodku podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie žiadajúc vypracovanie nového posudku ohľadom jeho zdravotného stavu nezávislým znalcom z odboru pracovného lekárstva, prípadne aby bol doplnený posudok o posúdenie psychológom či psychiatrom, ktorý by posúdil aj vplyv užívaných liekov na mieru poklesu schopnosti navrhovateľa vykonávať zárobkovú činnosť. Namietal, že krajský súd sa nevysporiadal s jeho požiadavkou, aby zaviazal odporkyňu vytvorením pracovného miesta a zamestnaním ho tak, aby mohli zodpovední pracovníci posúdiť jeho nemožnosť vykonávať akúkoľvek prácu. Rovnako sa nevysporiadal s posúdením jeho zdravotného stavu, ktorý bol nesprávne posúdený znalcom odporkyne, nakoľko nezohľadnil nemožnosť vykonávať prácu aj druhou hornou končatinou a narušenosť osobnosti spôsobenú užívanými utlmujúcimi liekmi. Ľavá horná končatina je v dôsledku neurologickej poruchy (pravdepodobne vrodenej) neschopná vykonávať prácu pre kľče striedajúce sa s necitlivosťou a nemožnosťou vykonávania motorických pohybov. Silné bolesti spôsobené kľčmi v ľavej končatine si vyžadujú užívanie silných tlmiacich liekov, ktoré spôsobujú nemožnosť koncentrácie na duševnú prácu a nedostatok spánku pre silné bolesti, čo spôsobuje celkovú vyčerpanosť. Navrhovateľ tiež trpí vrodenými deformáciami dolných končatín, ktoré mu spôsobujú obtiažnosť pohybu a skorú únavu pri chôdzi či postoji. Cukrovka, ktorou trpí, mu rovnako spôsobuje ťažkosti hlavne tým, že vyvoláva nadmerné potenie už pri chôdzi či najjednoduchších pohyboch a aj toto nadmerné potenie spôsobuje nemožnosť práce v kolektíve, pretože navrhovateľovi spôsobuje stres z pocitu, že zapácha. Tieto závažné skutočnosti posudkoví lekári odporkyne nezohľadnili pri posudzovaní miery poklesu vo svojom posudku.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd potvrdil rozsudok krajského súdu z dôvodu jeho vecnej správnosti. Dôvody, ktoré uviedol navrhovateľ v odvolaní, nepovažovala za opodstatnené. Mala za to, že krajský súd správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého vec náležite právne posúdil nezistiac nezákonnosť napadnutého rozhodnutia odporkyne, ktorým bol navrhovateľovi zvýšený invalidný dôchodok. Posudkoví lekári sociálneho poistenia v konaní predchádzajúcim vydaniu napadnutého rozhodnutia odporkyne ako aj v konaní o opravnom prostriedku

na základe predložených odborných lekárskeho nálezov a vlastného vyšetrenia vyhodnotili, že navrhovateľov zdravotný stav je zhoršený na úroveň invalidity od 19.02.2015 s mierou poklesu 60 %. Na posúdenie dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu a jeho následkov na schopnosť fyzickej osoby vykonávať zárobkovú činnosť sa vyžadujú odborné lekárske znalosti. Vo veciach sociálneho poistenia je dokazovanie zverené posudkovým lekárom, a to tak na účely správneho, ako aj súdneho konania. Navrhovateľ v odvolacom konaní neuviedol žiadne nové skutočnosti, ktoré by spochybňovali úplnosť, objektivitu a presvedčivosť posudkov posudkových lekárov sociálneho poistenia zadovážených v tomto konaní. Pochybnosti navrhovateľa o nesprávnom posúdení jeho zdravotného stavu sú nedôvodné a vyvolané jeho subjektívnym presvedčením, čo nezakladá dôvod na spochybnenie správnosti skutkových zistení a záverov prijatých v správnom konaní. Skutkové okolnosti týkajúce sa rozsahu zdravotného poškodenia navrhovateľa boli ozrejmené príslušnými posudkovými lekármi sociálneho poistenia, sú úplné, dostatočne podložené odbornými vyšetreniami a nálezmi, ako aj zdravotnou dokumentáciou, sú bez nejasností a vnútorných rozporov a vo svojich záveroch sa zhodujú. Nebol preto daný dôvod na ďalšie dokazovanie.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „SSP“).

Podľa § 492 ods. 1 SSP, konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia odporkyne o zvýšení invalidného dôchodku navrhovateľovi a posúdenie, či jeho zdravotné postihnutie odôvodňuje určenie vyššej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z.. Určuje sa v percentách podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí. Jednotlivé percentuálne miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa nesčítavajú. Mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (§ 71 ods. 5 až 8 zákona č. 461/2003 Z. z.).

Pre posúdenie nároku na zvýšenie invalidného dôchodku je podstatnou otázkou vplyvu dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu na schopnosť výkonu zárobkovej činnosti.

Dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok. Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby. Na určenie zvýšenia hodnoty miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou sa vychádza z predchádzajúceho výkonu zárobkovej činnosti, dosiahnutého vzdelania, skúsenosti a schopnosti rekvalifikácie. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmieňujúcich dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav (§ 71 ods. 2, 3 zákona č. 461/2003 Z. z.).

Z posudkovej dokumentácie vyplýva, že navrhovateľ bol dodatočne uznaný čiastočne invalidným už od 01.10.1983 a bol mu priznaný čiastočný invalidný dôchodok. Od 14.01.2010 bol uznaný posudkovým lekárom Sociálnej poisťovne, pobočky Bratislava v lekárskej správe zo dňa 24.02.2010 za invalidného

podľa zákona č. 461/2003 Z. z. s mierou poklesu 50 % s tým záverom, že naďalej trvá aj čiastočná invalidita podľa § 37 zákona č. 100/1988 Zb.. Dňa 19.02.2015 bola Sociálnej poisťovni, pobočke Bratislava doručená žiadosť navrhovateľa o zvýšenie invalidného dôchodku a po jej podaní bol jeho zdravotný stav opätovne prehodnotený posudkovými lekármi sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Bratislava dňa 17.03.2015, 16.06.2015 a ústredia dňa 24.09.2015 a 15.12.2016. Posudkoví lekári vyhodnotili pokles miery schopnosti navrhovateľa vykonávať zárobkovú činnosť na 60 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Pokiaľ navrhovateľ namietal, že odporkyňa nedostatočne zvýšila jeho celkovú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, túto jej námietku aj odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú. Posudkoví lekári sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Bratislava a ústredia v posudkoch zohľadnili všetky zdravotné postihnutia navrhovateľa a ním predkladané odborné lekárske nálezy, ktoré v posudkoch riadne vyhodnotili. Zhodne dospeli k záveru, že rozhodujúcim zdravotným postihnutím navrhovateľa sú podľa doložených lekárskeho nálezu choroby podporného a pohybového aparátu, postihnutie končatín, strata úchopovej schopnosti ruky, na nedominantnej. Takémuto postihnutiu zodpovedá 50 % miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť podľa kapitoly XV, oddiel G, položky 28., písm. a/ prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z.. Posudkoví lekári pritom vzali do úvahy aj ďalšie zdravotné ťažkosti navrhovateľa (bolesti chrbta), za ktoré mu zvýšili mieru poklesu o 10 % podľa § 71 ods. 8 zákona č. 461/2003 Z. z., teda celkovo mu určili 60 % mieru poklesu.

Medzi závermi posudkov neboli zistené rozpory a o ich odbornej úrovni nemal dôvod pochybovať ani odvolací súd. Vyššie uvedené posudky považoval za úplné, presvedčivé a zodpovedajúce kritériám upraveným v zákone č. 461/2003 Z. z., pričom posudkoví lekári sa vysporiadali so všetkými namietanými zdravotnými ťažkosťami navrhovateľa. Pre posúdenie invalidity je rozhodujúci zdravotný stav v čase jeho posudzovania posudkovým lekárom. Nie je podstatné, aký je subjektívny pocit navrhovateľa ani či narušenie zdravotného stavu môže v budúcnosti viesť k ďalšiemu zhoršovaniu. Na tom základe dospel odvolací súd k záveru, že zdravotný stav navrhovateľa zatiaľ nepodmieňuje viac ako 60 % mieru poklesu.

K námietke navrhovateľa, že trpí cukrovkou, ktorá mu spôsobuje ťažkosti hlavne nadmerným potením už pri chôdzi či najjednoduchších pohyboch a znemožňuje mu prácu v kolektíve, odvolací súd poukazuje na to, že toto ochorenie bolo u navrhovateľa prvýkrát zaznamenané až v prepúšťacej správe z Univerzitnej nemocnice Bratislava, ŠGN Podunajské Biskupice, kde bol hospitalizovaný od 13.09.2016 do 23.09.2016. Uvedenú prepúšťaciu správu zohľadnil posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie v lekárskom posudku zo dňa 15.12.2016 konštatujúc, že „...v prepúšťacej správe sú popísané a vyhodnotené už známe, posudkovo zohľadnené postihnutia a ochorenia, až na novozistenú cukrovku, ktorá ale nemá okrem laboratórneho potvrdenia testom OGTT žiadne iné klinické príznaky, preto je z hľadiska posudzovania invalidity bezvýznamná.“

V súvislosti s námietkou navrhovateľa o potrebe nariadenia znaleckého dokazovania nezávislým znalcom z odboru pracovné lekárstvo, prípadne o doplnenie dokazovania o posúdenie psychológom alebo psychiatrom odvolací súd poukazuje na rozsudok sp. zn. 9So/37/2013 zo dňa 28.04.2014, v ktorom najvyšší súd konštatoval, že „posúdenie rozsahu zdravotného poškodenia a jeho následkov na schopnosť občana vykonávať zárobkovú činnosť vyžaduje odborné lekárske znalosti ... námietku, že krajský súd mal nariadiť ďalšie dokazovanie posúdením jeho zdravotného stavu znalcom preto odvolací súd nepovažoval za podloženú. Súd v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu môže (i keď nemusí) nariadiť doplnenie dokazovania v prípade predloženia lekárskeho nálezu, uvádzajúcich nové skutočnosti, resp. ak nálezy sú v rozpore so závermi posudkových lekárov. Z odborných lekárskeho nálezu obsahujúceho v spisovom materiáli, vrátane posudkového spisu odporkyne, však nevyplývajú iné závery ako tie, ku ktorým dospeli posudkoví lekári.“

Ani v posudzovanom prípade navrhovateľ v odvolacom konaní nepreukázal nové skutočnosti, ktoré by odôvodňovali doplnenie dokazovania za účelom posúdenia nových skutočností či odstránenia rozporov. „Odvolací súd pripomína, že povinnosťou navrhovateľa je preukázať svoje tvrdenia a predložiť

posudkovému lekárovi dôkazy na podporu svojich tvrdení.“ (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/83/2016 zo dňa 25.10.2017).

Námietku navrhovateľa, že krajský súd sa nevysporiadal s jeho požiadavkou, aby zaviazal odporkyňu vytvorením pracovného miesta a zamestnaním ho tak, aby mohli zodpovední pracovníci posúdiť jeho nemožnosť vykonávať akúkoľvek prácu, vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodnú. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že lekársku posudkovú činnosť dôchodkového poistenia vykonáva v zmysle § 153 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z. posudkový lekár Sociálnej poisťovne príslušnej pobočky a posudkový lekár Sociálnej poisťovne, ústredie. Lekárska posudková činnosť dôchodkového poistenia zahŕňa posudzovanie dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu a poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. To znamená, že mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určuje posudkový lekár v lekárskom posudku a takýto posudok je následne podkladom pre vydanie rozhodnutia odporkyne o žiadosti o dávku sociálneho zabezpečenia, t. j. v prípade navrhovateľa žiadosti o zvýšenie invalidného dôchodku. Záverom odvolací súd dodáva, že zamestnanie navrhovateľa odporkyňou za účelom posúdenia miery poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť by bolo v rozpore so zákonom č. 461/2003 Z. z., ktorý takýto postup odporkyňi ani neumožňuje. Odporkyňa je povinná postupovať v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a musí rešpektovať postup ustanovený zákonodarcom pri rozhodovaní o žiadostiach fyzických osôb o dávkach sociálneho zabezpečenia, vrátane žiadosti o invalidný dôchodok či o jeho zvýšenie.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 219 ods. 1, 2 OSP ako vecne správny.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 OSP tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľ nebol v tomto konaní úspešný.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.